

Gemeente

Rapport aan de
geëindigd op

: jaar

Aspire with assurance

Aspire with assurance

Audit is about much more than just the numbers. Those numbers tell a story. Of accomplishments and aspirations. Of projects completed and new plans laid. Audit for Deloitte fuels advancement by demonstrating how things are – and then asking, how can they be made better? Audit shows where you stand and helps inform your next step.

We provide the assurance that future visions are built on strong foundations, that they're informed by relevant insights and guided by sound decisions. In all we do, we illuminate the what, how and why of change so you're always ready to act ahead.

STRIKT VERTROUWELIJK

Aan gemeenteraad van de
gemeente Boxmeer
Postbus 450
5830 AL BOXMEER

Datum

20 juni 2017

Ons kenmerk

3114449460/2017.021390/CL

Geachte raadsleden,

Naar aanleiding van onze benoeming door de gemeenteraad, hebben wij de jaarrekening van de gemeente Boxmeer voor het jaar geëindigd op 31 december 2016 gecontroleerd. Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening. De controle van de jaarrekening ontslaat het college van burgemeester en wethouders of de gemeenteraad niet van hun verantwoordelijkheden. Wij hebben onze belangrijkste bevindingen samengevat in deze rapportage.

Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening van de gemeente Boxmeer.

Met vriendelijke groet,

Deloitte Accountants B.V.

drs. P.G.J.M. Jussen RA

Inhoud

-
1. Managementsamenvatting
 2. Belangrijkste bevindingen ten aanzien van risico's, inclusief frauderisico's en overige bevindingen
 3. Begrotingsrechtmatigheid
 4. SiSa – bijlage
 5. Thema Audit
 6. Overige aangelegenheden

Bijlagen

- A: Onafhankelijkheidsbevestiging
 - B1: Niet-gecorrigeerde fouten en onzekerheden
 - B2: Tekortkomingen in de toelichtingen
 - C: Onafhankelijkheidsupdate
 - D: Onze kwaliteitsbelofte
-

1. Managementsamenvatting

1.1 De controle voor 2016 is nagenoeg uitgevoerd

Wij hebben onze controle van de jaarrekening 2016 van gemeente Boxmeer uitgevoerd en geven een goedkeurende controleverklaring af bij deze jaarrekening. Deze verklaring wordt afgegeven onder voorbehoud dat u het raadsvoorstel inzake de wijziging van de looptijd van de grondexploitatie voor de exploitatieopzet Sterckwijk inclusief de bijbehorende beheersmaatregelen vaststelt. Deze vaststelling dient plaats te vinden voor vaststelling van de jaarstukken 2016.

1.2 Geen significante wijzigingen in de reikwijdte van onze controle

De reikwijdte van onze controle staat omschreven in de opdrachtbrief d.d. 1 november 2016 en het controleprotocol en bijbehorend normenkader d.d. 15 december 2016.

Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle. Tijdens de uitvoering van de oorspronkelijke auditplanning hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan.

1.3 Significante ontwikkelingen in vermogen en resultaten

Het saldo van baten en lasten over 2016 bedraagt € 2.752.658 positief. Onder het eigen vermogen worden de algemene reserve, de bestemmingsreserve en het gerealiseerd resultaat over 2016 verantwoord. Het eigen vermogen is toegenomen ten opzichte van voorgaand jaar.

1.4 Belangrijkste risico's

De belangrijkste risico's naar aanleiding van onze risico-inschatting (gebaseerd op de bevindingen uit 2015 en actualiteiten) zijn:

- Waardering van de grondexploitatie
- Voorzieningen groot onderhoud en voorziening APPA is niet toereikend
- Bestedingen jeugd en Wmo zijn niet getrouw en rechtmatig
- Risico ten aanzien van de getrouwheid en rechtmatigheid van de lasten PGB
- Risico ten aanzien van management override

Deze onderwerpen worden nader besproken in hoofdstuk 2 van deze rapportage.

1.5 Geen wijzigingen in significante verslaggevingsgrondslagen

Significante verslaggevingsgrondslagen en toepassing hiervan zijn zeer belangrijk voor de presentatie van de financiële positie en resultaten van de gemeenschappelijke regeling. Daarnaast vereisen zij van het management het toepassen van oordeelsvorming ten aanzien van

moeilijke, subjectieve en complexe posities, vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van de gemeente Boxmeer zijn uiteengezet in de paragraaf grondslagen voor waardering en resultaatbepaling (pagina 189 tot en met 191 van de jaarstukken). In 2016 hebben zich geen wijzigingen van materieel belang voorgedaan in toegepaste verslaggevingsgrondslagen die een aanzienlijke invloed hebben gehad op de financiële resultaten of positie van de gemeente. De wijzigingen die plaats hebben gevonden in de verslaggevingsgrondslagen hebben met name impact gehad op herrubriceringen in de jaarrekening.

Wij hebben het door het management toegepaste proces met betrekking tot belangrijke verslaggevingspraktijken geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Indien nodig, hebben wij specialisten betrokken bij het beoordelen van de toepassing van de juiste methodiek, de aannames, de berekeningen en de consistente toepassing van de betrokken modellen en/of de van toepassing zijnde financiële verslaggeving. Wij zijn van mening dat de verslaggevingspraktijken en de toegepaste inschattingen redelijk zijn en consistent worden gebruikt.

1. Managementsamenvatting (vervolg)

1.6 Goedkeuringstoleranties

Wij hebben de jaarrekeningcontrole uitgevoerd met inachtneming van de toleranties, zoals opgenomen in de door u vastgestelde controleverordening en uw controleprotocol:

- De goedkeuringstolerantie voor fouten bedraagt € 801.000 en is gebaseerd op 1% van het totaal van de lasten, inclusief dotaties in reserves.
- De goedkeuringstoleranties voor onzekerheden bedraagt € 2.403.000 en is gebaseerd op 3% van het totaal van de lasten, inclusief dotaties in reserves
- De rapportage toleranties voor fouten en onzekerheden zijn – conform uw controleverordening – gesteld op € 25.000.

1.7 Feitelijk niet-gecorrigeerde fouten geïdentificeerd die onze rapporteringsdrempel overschrijden

Wij hebben tijdens onze controle een niet-gecorrigeerde feitelijke afwijkingen geïdentificeerd groter dan de rapporteringsdrempel van € 25.000. Dit betreft de aansluiting lasten Jeugd van gemeente 's-Hertogenbosch. Zie hiervoor paragraaf 2.6 van dit rapport. Zie bijlage B1 voor de niet gecorrigeerde fouten en onzekerheden boven de rapporteringsdrempel.

1.8 Onzekerheden geïdentificeerd die onze rapporteringsdrempel overschrijden

Wij hebben tijdens onze controle een onzekerheden geïdentificeerd groter dan de rapporteringsdrempel van € 25.000. Dit betreft de PGB last van de SVB. Zie hiervoor paragraaf 2.5 van dit rapport. Zie bijlage B1 voor de niet gecorrigeerde fouten en onzekerheden boven de rapporteringsdrempel.

1.9 Evaluatie van de belangrijkste inschattingen van het management

De belangrijke schattingsposten, aannames en oordelen hebben betrekking op de volgende onderdelen:

- Waardering van de grondexploitatie als gevolg van de subjectiviteit van de programmering, planning en prijs
- Toereikendheid van de voorzieningen.

Wij hebben voor bovenstaande jaarrekeningposten gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd en vastgesteld dat de inschattingen van het management aannemelijk zijn in het kader van de jaarrekeningcontrole.

1.10 Onafhankelijkheid wordt continu gemonitord en wij bevestigen de onafhankelijkheid van Deloitte ten opzichte van de gemeente Boxmeer

Deloitte Accountants B.V. is onafhankelijk van de gemeente en voor zover wij weten heeft zich geen inbreuk voorgedaan op de van toepassing zijnde regels en het beleid ten aanzien van onafhankelijkheid.

Ons zijn geen relaties bekend tussen Deloitte Accountants B.V. en haar zuster- en/of dochterondernemingen of de memberfirms van Deloitte Touche Tohmatsu Limited en hun respectieve zuster- en/of dochterondernemingen en de organisatie die naar ons professionele oordeel mogelijk van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Onze onafhankelijkheidsbevestiging is te vinden in Bijlage A.

In Bijlage A rapporteren wij tevens over de geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die zijn ontvangen van of verstrekt aan (medewerkers van) gemeente Boxmeer of een bij de gemeente betrokken persoon, voor zover deze een (geschatte) waarde van meer dan € 100 hebben.

In Bijlage C informeren wij u over nieuwe onafhankelijkheidsregels in Nederland en Europa.

2. Belangrijkste bevindingen ten aanzien van risico's, inclusief frauderisico's en overige bevindingen

Dit onderdeel omvat de belangrijkste uit onze controle naar voren gekomen waarnemingen die, volgens ons professionele oordeel, van belang zijn om te rapporteren aan diegenen die toezicht houden op het financiële verslagleggingsproces van de gemeente Boxmeer.

2.1 Dashboard

Risico	Kwantita- -tief van belang	Fraude- risico	Geplande controleaanpak	Conclusie naar aanleiding van de controle	Inschatting wel of niet conservatief verantwoord	Blijvend aandachtspunt in opvolgende jaarrekeningcontroles
Risico 1: Waardering van de grondexploitatie			Gegevensgericht	Toereikend		
Risico 2: Voorzieningen groot onderhoud en voorziening APPA is niet toereikend			Gegevensgericht	Toereikend		
Risico 3: Risico ten aanzien van de getrouwheid en rechtmatigheid van de lasten PGB			Gegevensgericht	Toereikend	N.v.t.	
Risico 4: Bestedingen jeugd en Wmo zijn niet getrouw en rechtmatig			Gegevensgericht	Toereikend	N.v.t.	

Toelichting kolom inschatting wel of niet conservatief verantwoord: deze kolom is alleen van toepassing op jaarrekeningposten / risico's waarbij sprake is van een waarderings- en/of schattingselement. Voor de risico's in het kader van social domein is dit niet van toepassing.

Onjuistheid: Te voorzichtig, leidt waarschijnlijk tot toekomstig crediteren.

Acceptabele bandbreedte gezien materialiteit

Onjuistheid: Te optimistisch, leidt waarschijnlijk tot toekomstig debiteren.

2. Belangrijkste bevindingen ten aanzien van risico's, inclusief frauderisico's en overige bevindingen

Dit onderdeel omvat de belangrijkste uit onze controle naar voren gekomen waarnemingen die, volgens ons professionele oordeel, van belang zijn om te rapporteren aan diegenen die toezicht houden op het financiële verslagleggingsproces van de gemeente Boxmeer.

2.1 Dashboard

Risico	Kwantita-tief van belang	Fraude-risico	Geplande controleaanpak	Conclusie naar aanleiding van de controle	Inschatting wel of niet conservatief verantwoord	Blijvend aandachtspunt in opvolgende jaarrekeningcontroles
Risico 5: Risico ten aanzien van management override			Gegevensgericht	Toereikend	N.v.t.	

2. Belangrijkste bevindingen ten aanzien van risico's, inclusief frauderisico's en overige bevindingen (vervolg)

2.2 Update over risico van fraude en fraudegerelateerde bevindingen

Geen wijzigingen in onze initiële inschatting van het frauderisico

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude berust bij de met governance belaste personen en het college van burgemeester en wethouders, inclusief het invoeren en onderhouden van interne beheersingsmaatregelen met betrekking tot de betrouwbaarheid van de financiële verslaggeving, de werking en de efficiency van de bedrijfsvoering en naleving van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Als accountants verkrijgen wij redelijke, maar geen absolute, zekerheid dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder meer uit het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of

fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Data analytics vormen een integraal onderdeel van onze controleaanpak met betrekking tot significante frauderisico's. Dit werd gedaan op het gebied van het toetsen van journaalposten (ten aanzien van het risico 5: management override).

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing. Onze controle is uitgevoerd met een hoge maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraude hebben ontdekt.

Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen wijzigingen aangebracht in onze initiële inschatting van het frauderisico in ons auditplan en hebben wij onze werkzaamheden voltooid, met bevredigende resultaten.

Geen aanwijzingen van fraude

Wij hebben op basis van de door ons uitgevoerde (tussentijdse) werkzaamheden geen aanwijzingen van gevallen van materiële fraude.

Onze werkzaamheden omvatten:

- Besprekingen met directie, controller en financiële administratie over het risico van fraude.
- Evaluatie van de impact van de door het management ingevoerde beheersingsmaatregelen ter beperking van de geïdentificeerde frauderisico's.
- Evaluatie van de zakelijke onderbouwing voor grote eenmalige transacties.
- Beoordeling van schattingen.
- Toetsing van handmatige journaalposten en overige aanpassingen, ondersteund door data analytics.
- Het tijdens de controle aanhouden van de juiste professioneel-kritische instelling.

2. Belangrijkste bevindingen ten aanzien van risico's, inclusief frauderisico's en overige bevindingen (vervolg)

2.3 Waardering van de grondexploitatie

In 2016 hebben wij specifieke aandacht besteed aan de waardering van de grondexploitaties Sterckwijk en Steenstraat Zuid. Deze specifieke aandacht op de grondexploitaties heeft plaatsgevonden als gevolg van de wijziging in de verslaggevingsvoorschriften ten aanzien van de grondexploitatie via de notitie grondexploitatie 2016. Bij onze controle hebben wij vastgesteld of deze wijzigingen op een correcte wijze zijn verwerkt in de jaarrekening. Verder hebben wij specifieke aandacht besteed aan bovengenoemde projecten omdat de eerdere aannames (o.a. de verkoopprognoses zoals opgenomen in de geactualiseerde exploitatieopzetten 2016) niet gerealiseerd zijn. Op grond hiervan hebben wij deze exploitatieopzetten in 2016 diepgaander beoordeeld.

Wij hebben voor deze controle interne specialisten ingezet. Hierbij is de focus gelegd op de aspecten opbrengsten, plankosten, parameters en het rekenmodel.

Deze zijn in onze optiek de risicovolle/relevante aspecten van de gemeentelijke grondexploitaties. Op grond van deze beoordeling hebben wij de volgende bevindingen:

- Exploitatieopzet Sterckwijk: bij de controle hebben wij vastgesteld dat bij de eerste berekening is uitgegaan van een looptijd van 10, waarbij er sprake is van een afname van 3 ha per jaar. Op grond van de verkopen in voorgaande jaren is deze aanname niet realistisch. Naar aanleiding van aanvullend onderzoek is de looptijd bijgesteld naar 15 jaar. Dit leidt tot een verwacht verlies van € 1.066.000 voor deze exploitatie. Voor dit verlies is op basis van de verslaggevingsvoorschriften een voorziening gevormd.

Wij merken op dat de bijstelling van de looptijd nog vastgesteld dient te worden door uw gemeenteraad.

- Voor de exploitatieopzet Steenstraat Zuid is er geen aanleiding voor een noodzakelijke aanpassing van de waardering van de grondexploitatie. De waardering ultimo 2016 is daarmee niet onaannemelijk.

2.4 Voorzieningen groot onderhoud en voorziening APPA is niet toereikend

In 2015 hebben wij gerapporteerd dat de berekening van de voorziening pensioenaanspraken (oud) wethouders niet heeft plaatsgevonden op basis van actuele rekenrente. Deze systematiek heeft u in 2016 aangepast, waarbij de actuariële berekening pas plaats vindt in het najaar van 2016. Bij de controle hebben wij vastgesteld dat voor 2016 het juiste rentepercentage van 0,864 is gehanteerd voor de controle. Dit heeft geleid tot een dotatie in de voorziening van € 663.000.

2.5 Risico ten aanzien van de getrouwheid en rechtmatige van de lasten PGB

Bij de controle van de PGB is het overzicht van de bestedingen van de PGB gelden gemeente Boxmeer van de SVB, dat eveneens door uw organisatie is gecontroleerd, leidend. Op grond van dit overzicht bedragen de totale bestedingen van de SVB over 2016 € 956.000 (dit betreft zowel WMO als Jeugd). Dit bedrag is ook als zodanig opgenomen in de jaarrekening van uw gemeente. Wij hebben het gehele bedrag als onzekerheid voor de getrouwheid en rechtmatigheid aangemerkt in verband met de afkeurende verklaring van de SVB omtrent de getrouwheid en rechtmatigheid van de PGB bestedingen over boekjaar 2016. Op de genoemde onzekerheid van rondom de lasten PGB heeft de gemeente Boxmeer geen invloed gehad.

2. Belangrijkste bevindingen ten aanzien van risico's, inclusief frauderisico's en overige bevindingen (vervolg)

2.6 Bestedingen jeugd en Wmo zijn niet getrouw en rechtmatig

In boekjaar 2015 heeft Deloitte een onzekerheid geconstateerd van € 5,8 miljoen ten aanzien van de getrouwheid en rechtmatigheid ten aanzien van de lasten Jeugd en Wmo. In boekjaar 2016 hebben wij in een vroegtijdig stadium samen met de centrumgemeenten gemeente 's-Hertogenbosch en gemeente Oss afspraken gemaakt om te komen tot een sluitend controleplan om de onzekerheden, zoals deze zijn geïdentificeerd in boekjaar 2015, weg te nemen. Dit heeft ertoe geleid dat de onzekerheden ten aanzien van de getrouwheid en rechtmatigheid van de lasten jeugd en Wmo in 2016 niet meer van toepassing zijn. Met gemeente 's-Hertogenbosch zijn afspraken gemaakt over de verantwoording van de gelden jeugd in de vorm van een subsidieverstrekking. Deze is door het college van B&W vastgesteld per 16 mei 2017.

Voor de Wmo zijn afspraken gemaakt tussen de deelnemende gemeenten en de centrumgemeente, waarbij de aspecten recht, duur, hoogte en prestatieverleving door de gemeente worden gecontroleerd. De factuurcontrole en de controle op betaling vindt plaats door de centrumgemeente.

Daarnaast hebben wij een fout geconstateerd van € 32.000 die betrekking heeft op een te hoge verantwoording van de lasten sociaal domein (jeugd).

2.7 Risico ten aanzien van management override

Het (fraude)risico ten aanzien van management override is een verondersteld risico vanuit COS 240 en geldt niet alleen specifiek voor de gemeente Boxmeer. Overeenkomstig COS 240.31 bevindt het management zich in een unieke positie om fraude te plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken die anderszins effectief lijken te werken. Hoewel het risico dat het management interne beheersingsmaatregelen doorbreekt in sommige entiteiten groter is dan in andere, is het in alle entiteiten aanwezig. Als gevolg van de onvoorspelbaarheid van de wijze waarop het management interne beheersingsmaatregelen doorbreekt, vormt dit een risico op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude en vormt het om die reden een significant risico.

Om dit risico te mitigeren hebben wij data analytics uitgevoerd. We hebben vanuit onze controle geen enkele signaal gekregen dat het risico van management override zich bij gemeente Boxmeer heeft voorgedaan. Voor meer informatie en gedetailleerde uitleg wordt verwezen naar paragraaf 2.2.

2.8 Rechtmatigheid schatkistbankieren

Met ingang van 14 december 2013 is de "Wet verplicht schatkistbankieren" in werking getreden. U heeft in 2016 voor 4 kwartalen een overschrijding van de drempelbedragen die gelden voor de gemeente Boxmeer. Dit resulteert in een niet financiële rechtmatigheidsfout.

2.9 Wet normering topinkomens

De externe accountant dient als onderdeel van de controle van de jaarrekening te toetsen of de bepalingen van de Wet normering topinkomens (WNT) in acht worden genomen. Het oordeel hieromtrent dient in de controleverklaring tot uitdrukking te worden gebracht.

Wij hebben als onderdeel van de jaarrekeningcontrole vastgesteld dat u de voorschriften van de WNT heeft nageleefd en de bezoldigingsgegevens correct in de jaarrekening 2016 zijn verantwoord.

2.10 Naleving verslaggevingsvoorschriften

Wij hebben vastgesteld dat uw organisatie de wettelijke verslagleggingsregels (Bbv) grotendeels heeft nageleefd. Hierbij zijn de volgende afwijkingen geconstateerd:

- In het verloopoverzicht van de bouwgrondexploitatie zijn niet alle componenten conform art. 52d opgenomen. Dit betreffen de volgende componenten:
 - vermeerderingen en verminderingen in het begrotingsjaar;
 - de geraamde nog te maken kosten en de geraamde opbrengsten met een onderbouwing ontbreken;
 - het geraamde eindresultaat en de berekeningswijze die hiervoor is gehanteerd met een onderbouwing en de aannames die eraan ten grondslag liggen.
- Niet alle onderdelen van artikel 53 en 57 van het BBV zijn opgenomen in de jaarrekening. Deze zijn toegelicht in het bijlagenboek.
- In het jaarverslag zijn niet per programma de gerealiseerde baten en lasten opgenomen conform artikel 25 lid 2. Deze maken nu enkel deel uit van de jaarrekening

3. Begrotingsrechtmatigheid

Bevindingen met betrekking tot de begrotingsrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2016, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikel 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door de gemeenteraad zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota 2016 van de Commissie BBV. De belangrijkste inhoudelijke aanpassing betreft de vaststelling dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel.

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van de raad.

Essentieel is dat de raad nadere regels kan stellen wanneer kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten (1), kostenoverschrijdingen passend binnen het beleid (2) en kostenoverschrijdingen bij opneideregelingen (3) moeten meewegen bij het oordeel van de accountant. In die gevallen dat de gemeenteraad geen nader beleid stelt, geldt het uitgangspunt dat deze kostenoverschrijdingen door de accountant niet worden betrokken bij de beslissing of al dan niet een goedkeurende controleverklaring kan worden afgegeven. Deze kostenoverschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen.

Daarnaast moet de accountant in het accountantsverslag deze kostenoverschrijdingen, waarvan het college in de jaarrekening moet aangeven dat ze nog dienen te worden geautoriseerd, aan de orde stellen. Extra lasten die worden gemaakt omdat extra opbrengsten daarvoor de ruimte bieden terwijl deze extra lasten niet direct zijn gerelateerd aan de extra opbrengsten en waarbij de raad nog geen besluit heeft genomen over de aanwending van deze extra opbrengsten, zijn onrechtmatig. Hiervan is echter geen sprake bij de gemeente Boxmeer.

3. Begrotingsrechtmatigheid

Bevindingen met betrekking tot de begrotingsrechtmatigheid

Zie onderstaande tabel ten aanzien van bovenstaande overschrijding (zoals genoemd in de Kadernota Rechtmatigheid 2016 van de Commissie BBV):

Lastenoverschrijding programma	Begrotingsafwijking	Onrechtmatig, telt niet mee	Onrechtmatig, telt wel mee
3 Burgerzaken	€ 9.625	V	
6 Milieu, Realisatie en Mobiliteit	€ 87.300	V	
8 Bedrijfsbureau Ruimte	€ 1.479.475	V	
10 Financien	€ 3.520.818	V	
11 Bestuursondersteuning en communicatie	€ 228.683	V	

Wij verwijzen voor een inhoudelijke en meer specifieke analyse van deze overschrijding naar de paragraaf Analyse Begrotingsrechtmatigheid.

4. SiSa- bijlage

Bevindingen met betrekking tot de SiSa bijlage

De procedure die uw gemeente moet naleven bij de aanlevering van de bestanden aan het CBS is ten opzichte van vorig jaar niet wezenlijk gewijzigd. Uw gemeente dient in een vast, voorgeschreven stramien zes documenten aan het CBS te leveren.

Wij hebben de SiSa-bijlage gecontroleerd op basis van de nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2016. Hierbij stellen wij de getrouwheid en rechtmatigheid van de in de SiSa-bijlage verantwoorde gegevens (indicatoren) vast.

Wij willen benadrukken dat u als gemeente zelf verantwoordelijk bent voor de volledigheid van de te verantwoorden indicatoren zoals opgenomen in de SiSa-bijlage. Indien een '0' is ingevuld zijn wij bij uw organisatie nagegaan of deze '0' terecht is ingevuld. U heeft dit aan ons bevestigd.

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2016 in het kader van SiSa zijn verantwoord. Wij doen dit met een tabel, die wij ook moeten opnemen als er geen fouten of onzekerheden geconstateerd zijn. Per regeling is hierin aangegeven of, en zo ja welke, financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd:

Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang
OCW D9 Onderwijsachterstandenbeleid 2011 -2016 (OAB)	N.v.t.	€ 0
I&M E26 Spoorse doorsnijdingen, tranche 1	N.v.t.	€ 0
I&M E27B Brede doelluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden	N.v.t.	€ 0
SZW G2 Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet _gemeentedeel 2016	N.v.t.	€ 0
SZW G3 Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente 2016	N.v.t.	€ 0

5. Thema audit – Sociaal Domein

Door de auditcommissie is het volgende specifieke aandachtspunt voor de accountantscontrole voorgedragen:

Welke beheersingsmaatregelen heeft de gemeente Boxmeer zelf om vast te stellen dat de cliënten de juiste (Wmo-)zorg krijgen? Een meer diepgaande analyse van de indicatiestelling, de vaststelling daarvan en de toewijzing van de juiste zorg. Bestaat daar controle op en hoe is de AO/IC daaromtrent geregeld. Heeft de gemeente voldoende grip op de inkoop en komt de juiste zorg bij de juiste cliënten terecht. In hoeverre is hetgeen de gemeente Boxmeer kan beheersen voldoende geborgd, getrouw en rechtmatig? Zijn aanvullende maatregelen of andere werkwijzen aan te bevelen?

Gemeenten zijn vanaf 1 januari 2015 verantwoordelijk voor de uitvoering van (extra) taken op het terrein van de Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) en Participatiewet. De uitvoering van de taken Wmo heeft u uitbesteed aan de gemeente Oss voor de uitvoering. In 2015 hebben wij van gemeente Oss een rapport van feitelijke bevindingen ontvangen. Hierin wordt geen zekerheid verschaft over de getrouwheid en rechtmatigheid van de lasten Wmo. Hierdoor kunnen wij eveneens geen oordeel vormen over deze lasten. Dit leidt tot een onzekerheid van € 1.297.000.

In 2016 hebben wij in een vroegtijdig stadium contact opgenomen met de accountant van gemeente Oss om afspraken te maken over de aard en omvang van de werkzaamheden van de werkzaamheden van de accountant van de centrumgemeente. Dit heeft geleid tot auditinstructies waarin de taken en verantwoordelijkheden benoemd zijn. Hierbij zijn specifiek de verantwoordelijkheden van de centrumgemeente alsmede de verantwoordelijkheden van de deelnemende gemeenten opgenomen. Over 2016 hebben wij een goedkeurende verklaring van gemeente Oss ontvangen waarbij de volgende werkzaamheden zijn verricht:

- Controle op de rechtmatige inkoop van de zorg door de centrumgemeente.
- Aansluiting verantwoording Wmo 2016 met de door de gemeente Oss aan de regiogemeente doorbelaste facturen Wmo, inclusief inschattingspost nog te ontvangen facturen.
- Aansluiting van de verantwoording Wmo 2016 met de door de regiogemeente vanuit Syntaxion betaalbaar gestelde facturen van de zorgaanbieders. Basis betreft de door de regiogemeente aangeleverde bronbestanden en correcties op mismatches. Wij hebben gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd op de juistheid en volledigheid van de verwerking van de door de deelnemende gemeenten doorgegeven gegevens.
- Afstemming van de gehanteerde prijzen in de declaratie Wmo van de zorgaanbieders met de prijzen zoals contractueel overeengekomen.

Gemeente Boxmeer dient zelf de aspecten recht, duur, hoogte en prestatielevering vast te stellen. Hierbij hebben wij vastgesteld dat de opzet en het bestaan van proces Wmo toereikend is. Hierbij hebben wij de volgende beheersmaatregelen geïdentificeerd:

- Controle mutaties (toekenning, heronderzoek, beëindiging): hierbij hebben wij vastgesteld dat er voldoende functiescheiding in het proces is verankerd en dat de rechtmatigheid (naleving verordening) is gewaarborgd.
- Interne controle Wmo dossiers: door de interne controlefunctionaris vindt achteraf dossiercontrole plaats op alle "soorten" voorzieningen. In 2016 zijn 27 dossiers gecontroleerd door de interne controle. Hierbij zijn geen afwijkingen geconstateerd.
- Aansluiting PGB: periodiek wordt de aansluiting gelegd tussen "MijnPGB" en het gegevensbestand van de gemeente.

5. Thema audit – Sociaal Domein

Aanvullend zijn de volgende maatregelen van toepassing:

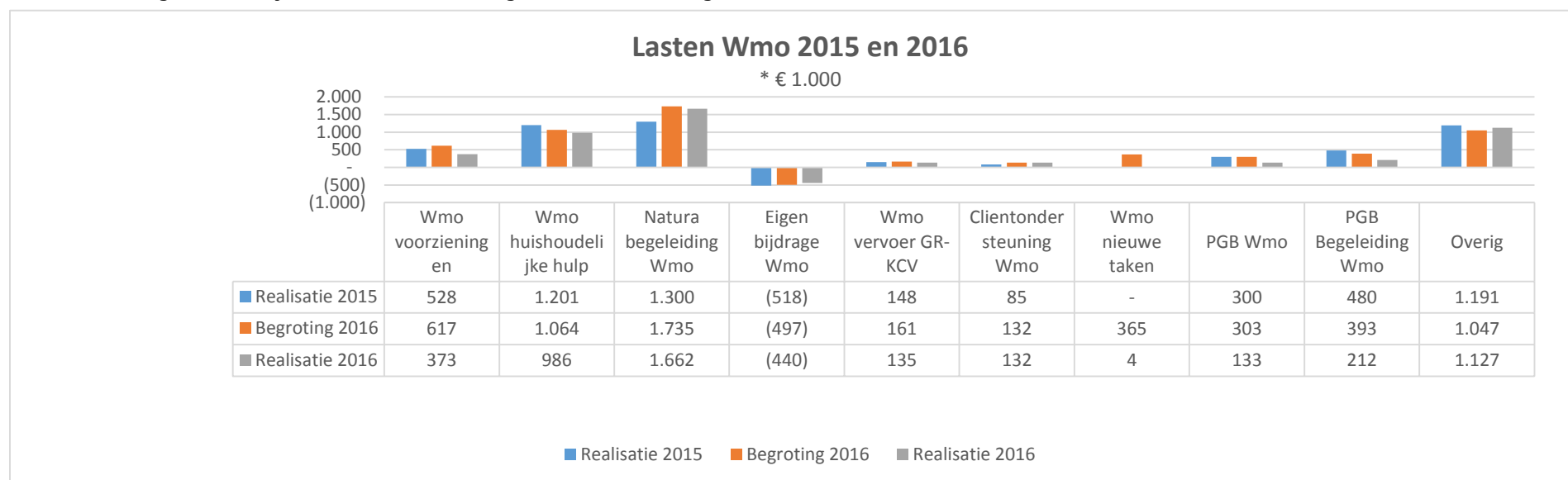
- Periodiek overleg in de stuurgroep Wmo (vanuit de centrumgemeente)
- Klachtenregistratie via de stuurgroep en via de gemeenten
- Cliënttervaringsonderzoek over de uitvoering van de Wmo
- Cliëntgesprekken
- Belronde voor de voorzieningen Hulp bij het huishouden en dagbegeleiding

Op grond van bovenstaande maatregelen heeft de gemeente voldoende waarborgen in het proces om het recht, duur, hoogte en de prestatielevering te kunnen vaststellen.

Aandachtspunt voor de beheersing betreft de financiële monitoring van de uitputting van de budgetten. Vanuit besprekingen met uw organisatie hebben wij vernomen dat er gedurende het jaar geen direct overzicht bestaat over de realisatie en verhouding naar de begroting. Dit maakt tussentijds inzicht en tijdig bijsturen onmogelijk. Wij adviseren om de deelnemende gemeenten, betrokken bij het sociaal domein Oss en 's-Hertogenbosch, te benaderen en gezamenlijk af te stemmen welke handelingen er verricht dienen te worden om beter inzicht te krijgen in de realisatie.

5. Thema audit – Sociaal Domein

Voor de volledigheid hierbij een overzicht van de gerealiseerde en begrote lasten over 2015 en 2016.

Hieruit blijkt voor 2016 een overschot van € 996.000. De belangrijkste oorzaak van dit overschot betreffen:

- Aantal aanvragen Wmo voorzieningen en hulpmiddelen is lager dan 2015. Dit leidt tot ca. 30% lagere uitgaven ten opzichte van 2015 en € 243.000 lagere lasten dan begroot. Belangrijkste daling wordt veroorzaakt door vervoers- en rolstoelvoorzieningen.
- Daling eigen bijdrage als gevolg van daling PGB Houders. De omvang bedraagt ca. -/- € 57.000.
- Minder aanvragen huishoudelijke verzorging (daling van 164 aanvragen in 2015 naar 129 aanvragen in 2016). Dit leidt tot lagere lasten ten opzichte van de begroting van € 78.000.
- Daling PGB van € 480.000 in 2015 naar € 210.000 in 2016. Ten opzichte van de begroting is dit een overschot van € 181.000.
- WMO nieuwe taken: uitwerking / uitvoering van nieuwe initiatieven is in 2016 beperkt gebleven waardoor ten opzichte van de begroting een besparing is gerealiseerd van € 360.000

Voor een nadere analyse verwijst ik naar pagina 228 en 229 van de jaarstukken.

6. Overige aangelegenheden

In dit onderdeel geven wij een samenvatting van overige aangelegenheden en bepaalde vereiste communicaties.

6.1 Managementletter 2016 – geen significante tekortkomingen

Onze waarnemingen over de interne beheersingsmaatregelen van de gemeente Boxmeer zijn samengevat in onze managementletter over de tussentijdse controlebevindingen, gedateerd 11 januari 2017.

Op basis van onze tussentijdse en jaareindecontrolewerkzaamheden hebben wij geen significante tekortkomingen geïdentificeerd in de interne beheersingsmaatregelen voor de financiële verslaggeving. De gemeente Boxmeer beheerst de belangrijkste financiële risico's en de risico's in de bedrijfsvoering.

6.2 Geautomatiseerde gegevensverwerking

Overeenkomstig artikel 2:393, lid 4 van het Burgerlijk Wetboek zijn wij verplicht om onze bevindingen te rapporteren met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van uw geautomatiseerde gegevensverwerking. Onze controle heeft geen aangelegenheden geïdentificeerd die op dit gebied aan u gerapporteerd moeten worden.

6.3 Naleving van wet- en regelgeving

Wij hebben geen kennis van het niet naleven van wet- en regelgeving waarover gerapporteerd zou moeten worden.

6.4 Onze communicatie met management

Bevestigingen van het management

Wij hebben het management ter confirmatie een aantal schriftelijke bevestigingen gevraagd aangaande zijn verantwoordelijkheden inzake financiële verslaggeving.

Geen meningsverschil met management of beperking in reikwijdte van de controle

Er zijn geen meningsverschillen met het management geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controle-opdracht door het management en de medewerkers van de organisatie de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Voorafgaand aan ons aanblijven met management besproken belangrijke zaken

Gedurende het jaar zijn er geregeld gesprekken met het management geweest over de toepassing van verslaggevingsgrondslagen of controlestandaarden in verband met transacties die zich hebben voorgedaan, transacties die werden overwogen, of de herbeoordeling van huidige omstandigheden. Naar ons oordeel werden deze discussies niet gevoerd in verband met ons aanblijven als onafhankelijke accountant.

Overleg met andere accountants

Wij hebben geen kennis van eventueel formeel overleg over controle- en verslaggevingsvraagstukken dat het management in 2016 heeft gehad met andere accountants.

6.5 Cyberrisicoanalyse

Cyber is een onlosmakelijk onderdeel geworden van onze samenleving. Dagelijks werken wij met digitale oplossingen, zowel privé als zakelijk. Door gebruik van het internet, bedrijfsnetwerken en -applicaties hebben ook alle organisaties, ongeacht hun omvang, te maken met aan cyber gerelateerde risico's zoals cyber crime. Als cyberrisico's zich voordoen, kunnen deze een (significante) impact hebben op de financiële systemen, uitspraken over de interne beheersing en ook de jaarrekeningcontrole.

Als onderdeel van onze controle hebben wij een afvaardiging van de directie verzocht inzicht te geven in de eigen inschatting van het risico dat de jaarrekening een materiële afwijking zou kunnen bevatten als gevolg van cyberrisico's in het betalingsverkeer, door onttrekken van persoonsgegevens, vertrouwelijke gegevens of Intellectual Property of door het verstoren van de bedrijfsvoering.

Tijdens deze gesprekken heeft de afvaardiging van de directie aangegeven zich bewust te zijn

6. Overige aangelegenheden (vervolg)

van cyberrisico's en voorbeelden gegeven van de manier waarop zij deze beheerst. Door uw organisatie is onder andere een informatiebeveiligingsbeleid en het daarbij vast gestelde beveiligingsplan opgesteld. Hierin is geregeld hoe we in de volle breedte beveiligingsmaatregelen preventief hebben genomen en hoe we de preventie ontwikkelingen ten opzichte van de cybercriminaliteit vorm geven. Daarnaast vindt jaarlijks de ENSIA audit plaats waarbij de veiligheid wordt vastgesteld.

Aangezien iedere organisatie waardevolle informatie heeft te verliezen of ernstige schade kan leiden als de IT-infrastructuur (tijdelijk) niet meer beschikbaar is, attenderen wij u op het belang van een cyberrisico-analyse als vast onderdeel van het interne controlesysteem dat erop is gericht bedrijfsrisico's te onderkennen, het belang en de waarschijnlijkheid daarvan in te schatten en de interne beheersing daarop toe te spitsen.

6.6 Bescherming van persoonsgegevens

Wij attenderen u op de naleving van de op 25 mei 2018 in werking tredende EU-regelgeving rond gegevensbeveiliging. Daarnaast werd op 1 januari 2016 de meldplicht datalekken van kracht in de Nederland. Deze meldplicht houdt in dat organisaties (zowel bedrijven als

overheden) direct een melding moeten doen bij de Autoriteit Persoonsgegevens zodra zij een ernstig datalek hebben. Soms moeten zij het datalek ook melden aan de betrokkenen (de mensen van wie de persoonsgegevens zijn gelekt). Organisaties moeten de melding doen zonder onnodige vertraging en zo mogelijk niet later dan 72 uur na de ontdekking van het datalek. Indien dit niet gebeurt, kan de Autoriteit Persoonsgegevens een bestuurlijke boete opleggen.

Wij hebben navraag gedaan bij het management met betrekking tot deze kwestie. Wij zijn ons niet bewust van eventuele te rapporteren punten naar aanleiding hiervan.

6.7 Fraude en corporate compliance

Als onderdeel van onze controle hebben wij een afvaardiging van het management verzocht inzicht te geven in de eigen inschatting van het risico dat de jaarrekening een materiële afwijking zou kunnen bevatten als gevolg van fraude of vanwege de overtreding van wet- en/of regelgeving, in de aard, omvang en frequentie van deze inschattingen, het proces dat de directie daarbij hanteert, alsook de communicatie daarover met het personeel en met de gemeenteraad. Als onderdeel hiervan hebben wij gevraagd daarbij mede inzicht te geven in het fraude- en corporate complianceprogramma, waaronder het

risico van omkoping, corruptie, valutabeperkingen, handelsembargo's, dataprivacy, het milieu en ongeoorloofde mededinging.

Uit de gesprekken die wij met u voeren blijkt dat u waarde hecht aan het vermijden van en het ontdekken van fraude. Verspreid over de processen heeft u op deelreinen interne beheersmaatregelen ingesteld. In de managementletter 2015 hebben wij u geattendeerd op het feit dat het ontbreekt aan communicatie met de Raad waar algemene frauderisico's en bijbehorende preventieve maatregelen worden meegenomen. Wij adviseren om de interne frauderisicoanalyse te agenderen op de collegevergadering en ter kennisgeving aan te bieden aan de Auditcommissie. Hiermee stelt u de Auditcommissie in staat om kennis te nemen van het proces dat doorlopen wordt ten behoeve van de totstandkoming van de frauderisicoanalyse en om kennis te nemen van de geïdentificeerde frauderisico's met bijbehorende beheersmaatregelen.

6.8 Andere informatie, directieverslag en informatie over corporate governance

Op basis van Nederlandse wetgeving en de Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden (NVCOS) 720 is de accountant verplicht bepaalde werkzaamheden uit te voeren met

betrekking tot het jaarverslag van de gemeenschappelijke regeling. Als onderdeel van dit vereiste, hebben wij de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag de vereiste informatie bevat op basis van de Nederlandse Corporate Governance Code.
- Wij hebben voor zover wij kunnen beoordelen vastgesteld dat verklaringen van het college van burgemeester en wethouders in het jaarverslag zoals opgenomen in de jaarstukken 2016 verenigbaar zijn met de beweringen en verklaringen die in de jaarrekening zijn opgenomen.
- Wij hebben vastgesteld dat de verklaringen in het jaarverslag overeenstemmen met de resultaten van de uitgevoerde controlewerkzaamheden.

Bijlagen

Bijlage A – Onafhankelijkheidsbevestiging

Bevestiging onafhankelijkheid

In overeenstemming met de Nederlandse Corporate Governance Code en het beleid van de gemeente Boxmeer ten aanzien van de onafhankelijkheid van de accountant dient de externe accountant mogelijke conflicten met betrekking tot zijn onafhankelijkheid, zowel in wezen als in schijn, onder de aandacht te brengen van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeente Boxmeer in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onafhankelijke positie te waarborgen

Deloitte beschikt over een stelsel van maatregelen om onze onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Het stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen. Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle gevolmachtigden en werknemers bij Deloitte.
- Procedures voor de organisatie van periodieke training inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.
- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking ervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen.
- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant

die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en indien er bedreigingen zijn gesignaleerd welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreiging voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde onafhankelijkheidsevaluatie) wordt in het dossier opgenomen.

- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Deloitte wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Indien de bestuursstructuur van de controlecliënt voorziet in een raad van commissarissen of audit committee overwegen wij ook één van deze beide instanties te raadplegen.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen wordt periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen

voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om de bedreiging weg te nemen.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties met de gemeente Boxmeer

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Deloitte, haar gevolmachtigden en haar medewerkers en de gemeente Boxmeer die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken welke aan u gerapporteerd dienen te worden.

Bijlage B1 – Niet-gecorrigeerde fouten en onzekerheden

Overzicht van niet-gecorrigeerde controleverschillen

De volgende niet-gecorrigeerde afwijkingen zijn gedurende onze controle geïdentificeerd:

Beschrijving	Feitelijk of beoordelend	Jaarrekening-post	Debet/ (credit) Programmarekening	Debet/ (credit) in activa	Debet/ (credit) in schulden	Debet/ (credit) in vermogen
<i>Fouten</i>						
Aansluiting Jeugd	Feitelijk	Sociaal Domein	-/- € 32.000	€ 32.000		
<i>Onzekerheden</i>						
Afkeurende verklaring SVB ten aanzien van PGB last	Feitelijk	PGB last	€ 956.000		€ 956.000	

Wij krijgen een schriftelijke bevestiging van de gemeente Boxmeer dat na overweging van al deze niet-gecorrigeerde posten, zowel individueel als in totaal, binnen de context van de jaarrekening als geheel, geen aanpassingen nodig zijn.

Bijlage B2 – Gecorrigeerde fouten en onzekerheden

Overzicht van gecorrigeerde controleverschillen

De volgende gecorrigeerde afwijkingen zijn gedurende onze controle geïdentificeerd:

Beschrijving	Feitelijk of beoordelend	Jaarrekening-post	Debet/ (credit) Programmarekening	Debet/ (credit) in activa	Debet/ (credit) in schulden	Debet/ (credit) in vermogen
<i>Fouten</i>						
Voorziening groot onderhoud	Feitelijk	Voorzieningen	-/- € 56.653		€ 56.653	
Voorziening GREX	Feitelijk	Voorzieningen	€ 1.065.644	-/- € 1.065.644		
<i>Onzekerheden</i>						

Wij krijgen een schriftelijke bevestiging van de gemeente Boxmeer dat na overweging van al deze niet-gecorrigeerde posten, zowel individueel als in totaal, binnen de context van de jaarrekening als geheel, geen aanpassingen nodig zijn.

Bijlage B2 – Tekortkomingen in de toelichtingen

Overzicht van significante tekortkomingen in de toelichtingen

Volgens de controlestandaarden zijn wij verplicht om significante tekortkomingen in de toelichtingen te rapporteren, om de auditcommissie in staat te stellen de impact van deze aangelegenheden op de jaarrekening te evalueren. De onderstaande tabel geeft de toelichtingen aan waarvan wij vinden dat deze de aandacht van de auditcommissie verdienen.

Toelichting	Bron van toelichtingsvereiste	Kwantitatieve of kwalitatieve overweging
Naleving BBV	Zie paragraaf 2.10	n.v.t.

Bijlage C – Onafhankelijkheidsupdate

Nieuwe onafhankelijkheidsregels in Nederland en Europa

Op 16 april 2014 is EU Verordening 537/2014 'betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controle van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang' vastgesteld. De EU Verordening beoogt een kwalitatief betere accountantscontrole en herstel van vertrouwen van beleggers in financiële informatie te bereiken. Deze verordening heeft directe werking in de lidstaten en wordt van kracht voor boekjaren die aanvangen op of na 17 juni 2016. Voor de meeste organisaties betekent dit dat zij met ingang van 1 januari 2017 te maken hebben met de onafhankelijkheidsregels van de EU Verordening.

De Verordening is van toepassing op Public Interest Entities (PIE's) die gevestigd zijn binnen de Europese Economische Ruimte (EER). In het navolgende hanteren wij de aanduiding 'EU PIE' voor organisaties waarop de EU Verordening van toepassing is. Een Nederlandse OOB kwalificeert als EU PIE.

Zwarte lijst voor non-auditdiensten

De EU Verordening bevat een zwarte lijst van non-auditdiensten die de accountantsorganisatie en haar netwerk niet mogen leveren aan de EU PIE

bij wie zij de wettelijke jaarrekeningcontrole uitvoert, noch bij haar 'parent undertakings' en 'controlled undertakings' die binnen de EER zijn gevestigd. Het is lidstaten toegestaan om bepaalde fiscale diensten en waarderingsdiensten die in de zwarte lijst zijn opgenomen onder voorwaarden toe te staan. Daarnaast is het voor lidstaten mogelijk om additionele diensten te verbieden. Nederland kiest er in dat kader voor om het totaalverbod op niet-controlediensten bij OOB-controlecliënten zoals opgenomen in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta) en de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO), te handhaven. Ten aanzien van binnen de EER gevestigde dochterondernemingen van de EU PIE, gelden de lokale onafhankelijkheidsregels van het vestigingsland van de dochteronderneming, zodat voor verschillende dochterondernemingen van de EU PIE verschillende onafhankelijkheidsregimes van toepassing zullen zijn. Ten aanzien van in Nederland gevestigde dochterondernemingen van de EU PIE geldt een algeheel verbod op niet-controlediensten.

Werking voor non-auditdiensten buiten de EER

Hoewel de EU Verordening formeel niet van toepassing is op dienstverlening van de accountantsorganisatie en haar netwerk aan dochtermaatschappijen die buiten de EER zijn gevestigd, is in de EU Verordening in dat kader een beperkt aantal concrete verboden opgenomen.

In aanvulling op het bepaalde in de EU Verordening, is in de ViO per 17 juni 2016 geregeld dat andere diensten dan controlediensten van buiten Nederland gevestigde onderdelen van het netwerk van de accountantsorganisatie aan buiten de EER gevestigde gelieerde entiteiten van de OOB-controlecliënt verboden zijn, indien de eindverantwoordelijke accountant niet vaststelt dat identificatie en beoordeling van een bedreiging als gevolg van die dienstverlening en het nemen van een maatregel plaatsvinden aan de hand van regels die ten minste gelijkwaardig zijn aan de Code of Ethics. Deze bepaling geldt voor dochtermaatschappijen én voor 'parent undertakings'.

Cooling-in voor non-auditdiensten

De accountantsorganisatie en haar netwerk mogen in het boekjaar voorafgaand aan het boekjaar waarop de wettelijke controle betrekking heeft, geen diensten verlenen op het gebied van 'het ontwikkelen of ten uitvoer leggen van procedures voor interne controle en risicobeheer die verband houden met de opstelling en/of controle van financiële informatie' of 'het ontwikkelen en ten uitvoer leggen van financiële informatiesystemen'. Deze cooling-in periode geldt ten aanzien van de EU PIE, haar 'parent undertakings' en 'controlled undertakings' die binnen de EER zijn gevestigd.

Kantoorroulatie en roulatie van de voornaamste vennoten

Op grond van de EU Verordening dient een EU PIE na 10 aaneengesloten boekjaren te wisselen van accountantsorganisatie. De bepalingen in de EU Verordening bieden ruimte voor verlenging van deze termijn, mits aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. Bekend is reeds dat Nederland deze verlengingsmogelijkheden niet zal implementeren en derhalve een maximale duur van de controleopdracht van 10 jaar hanteert.

Bijlage C – Onafhankelijkheidsupdate (vervolg)

Voor controleopdrachten die zijn aangevangen voordat de EU Verordening op 16 juni 2014 in werking trad, geldt een overgangsregeling waarbij drie categorieën worden onderscheiden op basis van de duur van de controleopdracht op 16 juni 2014 (minder dan 11 jaar; 11 tot 20 jaar; 20 jaar of meer).

De EU Verordening bepaalt dat de voornaamste vennoot/vennoten hun deelname aan de wettelijke controle uiterlijk zeven jaar na datum van hun benoeming dienen te beëindigen. Zij dienen vervolgens een afkoelingstermijn van 3 boekjaren in acht te nemen. In Nederland geldt op grond van de Wta reeds een roulatieverplichting voor de externe accountant na 7 boekjaren met een afkoelingsperiode van 2 boekjaren. De maximale duur van betrokkenheid van de externe accountant zoals opgenomen in de Wta wordt aangepast naar 5 boekjaren met een afkoelingstermijn van 3 boekjaren. In de ViO per 17 juni 2016 is deze termijn reeds aangepast. Voor andere 'Key Assurance Partners' geldt op grond van de ViO een roulatieverplichting na 7 boekjaren en een afkoelingsperiode van 2 boekjaren. De afkoelingstermijn in de ViO is aangepast naar 3 boekjaren.

Honoraria voor non-auditdiensten

Met de EU Verordening treedt een 'fee cap' van 70% in werking voor non-

auditdiensten, inclusief overige assurance-opdrachten. De fee cap is van toepassing indien de accountantsorganisatie gedurende 3 opeenvolgende boekjaren non-auditdiensten (inclusief overige assurance-opdrachten) heeft verleend aan de EU PIE of aan haar 'parent undertakings' of 'controlled undertakings'. De vergoedingen voor de non-auditdiensten mogen niet meer bedragen dan 70% van de gemiddelde honoraria ontvangen voor de wettelijke controle van de EU PIE, haar 'parent undertaking' en 'controlled undertakings' en de geconsolideerde jaarrekening van de groep.

Aanpassing Nederlandse onafhankelijkheidsregels

De EU Verordening heeft directe werking in de lidstaten en behoeft derhalve geen implementatie in Nederlandse wet- en regelgeving; de EU Verordening gaat voor.

Naar aanleiding van de EU Verordening zullen aanpassingen worden aangebracht in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta) en het Besluit toezicht accountantsorganisaties (Bta). De Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) is aangepast naar aanleiding van de EU Verordening en de gewijzigde ViO is van toepassing op boekjaren die aanvangen op of na 17 juni 2016. Bij bovenstaande

behandeling van de EU Verordening hebben wij de reeds bekende (voorgenomen) aanpassingen bij elk onderwerp vermeld. Naast het verwerken van de door Nederland gekozen lidstaatopties in de Nederlandse onafhankelijkheidsregels, is een aantal aanpassingen in de ViO verwerkt ter verduidelijking of correctie van onvolkomenheden in de ViO. Indien zich additionele wijzigingen voordoen in genoemde regelgeving die relevant zijn voor uw organisatie, zullen wij u hierover informeren.

Behalve de genoemde EU Verordening, leidt ook de gewijzigde EU Richtlijn 2006/43/EG betreffende de wettelijke controle van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen tot aanpassingen in de Wta, de Bta en de ViO. De meest relevante wijziging in dat kader voor vermelding in dit accountantsverslag, heeft betrekking op de termijn waarin bedreigingen voor de onafhankelijkheid die ontstaan als gevolg van fusies en overnames geadresseerd dienen te worden. Wanneer een fusie, structuurwijziging of overname ertoe leidt dat een relatie ontstaat tussen de accountant of haar netwerk en de controlecliënt of haar verbonden derden, die niet toelaatbaar is op grond van de onafhankelijkheidsregels, dient deze situatie zo snel als mogelijk en in ieder geval binnen drie maanden te worden verholpen. Deze bepaling is geïmplementeerd in de ViO en wordt

verwerkt in de Bta. Indien de onafhankelijkheidsregels van de U.S. Securities and Exchange Commission op uw organisatie van toepassing zijn, geldt deze mogelijkheid niet voor diensten die niet toelaatbaar zijn onder de SEC-regels.

Daarnaast geldt op grond van artikel 22 bis van de EU Richtlijn een afkoelingstermijn van 1 jaar (niet-OOB) respectievelijk 2 jaar (OOB) alvorens de externe accountant die verantwoordelijk is voor de wettelijke controle van de onderneming, bij deze onderneming in dienst mag treden in bepaalde functies. Voor andere accountants die betrokken zijn bij de wettelijke controle van de onderneming en die als externe accountant zijn ingeschreven bij de Autoriteit Financiële Markten (AFM) geldt een afkoelingstermijn van 1 jaar voordat indiensttreding bij de onderneming in bepaalde functies mag plaatsvinden, zowel bij OOB's als niet-OOB's. In de Nederlandse regelgeving is dit uitgebreid naar alle 'Key Assurance Partners' en alle afgestudeerde accountants die betrokken zijn bij de wettelijke controle van de onderneming en die van de accountantspraktijk de bevoegdheid hebben verkregen om op te treden als opdrachtspartner. Daarnaast zijn deze bepalingen via de ViO van toepassing verklaard voor alle assurance-opdrachten die ten behoeve van een niet-nader bepaalde kring van gebruikers worden uitgevoerd.

Bijlage D – Onze kwaliteitsbelofte

De voordelen van onze kwaliteitsbelofte voor de gemeente Boxmeer

Dienen van het publiek belang in de rol van extern accountant past naadloos in de global purpose van Deloitte: *to make an impact that matters*. Deloitte en haar medewerkers streven dagelijks met volle overtuiging naar het maken van een relevante en betekenisvolle impact op de maatschappij. Dit doen zij met een professioneel-kritische instelling. Niet alleen op het gebied van accountancy, maar ook op werkvelden als IT, cybersecurity en door de inzet van data analytics als onderdeel van onze controleaanpak, evenals de opname in het controleteam van experts op het gebied van bijvoorbeeld corruptie, belastingen, waarderingen en pensioenen. Onze professionals zijn zich er terdege van bewust dat het leveren van een consistent hoge kwaliteit hierbij van essentieel belang is.

Deloitte streeft naar de hoogste kwaliteit van dienstverlening. Onze dienstverlening is gebaseerd op onze reputatie ten aanzien van kwaliteit en ons vermogen kwalitatief hoogwaardige oplossingen aan te reiken voor complexe cliënten zoals de gemeente Boxmeer. Ons robuuste beleid, procedures en controlemethodiek worden aangevuld met een strakke organisatie van kwaliteitscontrole,

een sterke overlegcultuur, een gedegen beoordelingsproces en risicomangementsysteem, en ons voornaamste goed: de kwaliteit van onze professionals en de reputatie die daarop is gebouwd. Kwaliteit is de kern van de strategie die Deloitte volgt en wij zijn trots op ons stelsel van kwaliteitsbeheersing. Uw opdrachtteam is verantwoordelijk voor alle ten aanzien van de opdracht genomen beslissingen. Onze aanpak gaat uit van sterke partnerbetrokkenheid: wij onderscheiden ons door de tijd die onze partners aan de controle besteden en aan de dienstverlening aan de cliënt gedurende het hele jaar.

Onze goede naam en ons vermogen om onze reputatie, die van onze cliënten en van onze professionals te beschermen vormen de kern van de kwaliteit van onze professionele dienstverlening. De kernpunten van onze kwaliteitsbeheersing zijn:

- **Leiderschap** – ervoor zorgen dat onze mensen zich houden aan de hoogste integriteitsstandaarden en hen stimuleren de juiste beslissingen te nemen.
 - **Standaarden** – onze mensen informeren over onze gedragscode, professionele standaarden en standaarden voor dienstverlening.
 - **Onafhankelijkheid** – monitoringproces om naleving van onafhankelijkheidsregels vast te stellen.
 - **Consultatie** – stimuleren van consultatie over complexe interpretaties van wet- en regelgeving en procedures op het gebied van controle, onafhankelijkheid en verslaggeving.
 - **Professionele ontwikkeling** – investeren in diverse programma's die zijn gericht op persoonlijke groei en ontwikkeling.
 - **Continu veranderingsproces** – leren van het verleden zodat wij ons beleid, onze procedures en controleaanpak verder kunnen versterken om zo aan de behoeften van onze cliënten en de voortdurend veranderende omgeving te kunnen voldoen.
 - **Engagement Quality Review** – Patrick Jussen en Claudia Honings zullen worden ondersteund door een onafhankelijke reviewer, die de jaarrekening en de door het controleteam uitgevoerde werkzaamheden zal beoordelen. Dit proces vindt gedurende het hele jaar plaats, om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van belangrijke beslissingen vroeg in het proces is gewaarborgd.
- Verdere details van onze kwaliteitsagenda zijn toegelicht in ons transparantieverslag.
- Wij zetten altijd de beste professionals in - op alle niveaus. Al onze professionals volgen sector specifieke trainingen, om hun sector kennis te vergroten en ervoor te zorgen dat onze professionals diepgaande kennis hebben van uw sector. Daarnaast:
- Hebben wij gedurende het jaar regelmatig overleg met partners en controleteams van groepsonderdelen en sturen wij regelmatig nieuwsberichten met updates om hen op de hoogte te houden van onze plannen, de voortgang van de controle en de ontwikkelingen binnen Boxmeer die relevant zijn voor hun werkzaamheden.

Bijlage D – Onze kwaliteitsbelofte (vervolg)

- Publiceren onze wereldwijde branchegroepen regelmatig rapporten die wij met onze cliënten delen. Zij ontwikkelen en verzorgen bovendien sectorspecifieke trainingen, conferenties en controleprocedures voor onze teams in alle landen.
- Zijn alle managers en partners die de opdracht voor u uitvoeren lid van deze branchegroepen en passen hun kennis van de sector waarin u opereert toe op de werkzaamheden voor de gemeente Boxmeer.

Mogelijk vindt uw audit commissie de externe inspectierapporten nuttig ten behoeve van zijn verantwoordelijkheden met betrekking tot Deloitte als onafhankelijke accountant.

Indien gewenst, zullen wij onze ervaringen op het gebied van extern toezicht met u delen en toelichten welke initiatieven de afgelopen periode zijn genomen om de kwaliteit te verhogen.

Deloitte's Global Audit Imperatives

The Deloitte network is committed to driving professional excellence:

1. Remain objective and sceptical throughout the audit - challenge areas involving management judgment or transactions outside the normal course of business.
2. Obtain a thorough understanding of process flows for significant accounts and related disclosures. Identify relevant controls, evaluate their design, determine their implementation, and, when applicable, including for PCAOB audits, sufficiently test relevant controls.
3. Develop and execute a comprehensive audit project plan to optimize the timing of procedures throughout the audit cycle and innovate audit service delivery.
4. Apply expertise in areas involving specialists through the tailoring of audit responses specific to the entity.
5. Remain resolute on directing, supervising, and reviewing the work of component auditors.
6. Advance professional development through enriching your skillset and the skillset of others.
7. Perform robust risk assessment procedures to appropriately identify and assess the risks of material misstatement and design and execute further audit procedures to respond to the identified risks.
8. We all own quality –individually and together.

Wij verwijzen naar Deloitte Transparantieverslag 2015/2016:

<https://mydeloitte.deloitte.nl/CM/PSP/ProposalContentLibrary/Function%20data/Transparantieverslag%20FY16.pdf>

Deloitte Accountants B.V.

Amerikalaan 110
6199 AE Maastricht Airport
Postbus 1864
6201 BW Maastricht
Nederland

Tel 088 288 2888
Fax 088 288 9901
www.deloitte.nl

This report has been prepared solely for the use of the Supervisory Board and Management Board of gemeente Boxmeer and should not be distributed or quoted in whole or in part without our prior written consent. No responsibility to any third party is accepted as the report has not been prepared for, and is not intended for, any other purpose. As a consequence, we do not assume any liability or duty of care to any other person to whom this report is shown or into whose hands it may come.

The matters raised in this report are those which have come to our attention as a result of our audit and are those that we believe we need to bring to your attention. They are not a comprehensive record of all the matters arising and in particular we cannot be held responsible for reporting all risks in the business or all internal control weaknesses. Any conclusion, opinion or comments expressed herein are provided within the context of our opinion on the financial statements as a whole, which will be expressed in our auditor's report.

Similarly, the comments, observations and recommendations involving systems and procedures should not be read as an opinion on the internal control structure and its operation.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu, a UK Private Company limited by guarantee, and its network of member firms. Neither Deloitte Touche Tohmatsu nor any of its member firms has any liability for each other's acts or omissions. Each of the member firms is a separate and independent legal entity operating under the names of 'Deloitte', 'Deloitte & Touche', 'Deloitte Touche Tohmatsu', or other related names.

The 'General Terms and Conditions for Services Deloitte Netherlands, January 2014' registered at the Chamber of Commerce under number 24362837 apply to all engagements under which Deloitte performs services. Deloitte Accountants B.V. is registered with the Trade Register of the Chamber of Commerce and Industry in Rotterdam number 24362853.